

Morfometria zębów tyranozaurów z zachodniej części Ameryki Północnej i jej użyteczność dla klasyfikacji ilościowej

Tanya Samman, G. Lawrence Powell, Philip J. Currie, and Leonard V. Hills

Acta Palaeontologica Polonica 50 (4), 2005: 757-776

Przebadano ogólną morfologię zębów oraz morfologię piłkowania ich krawędzi, by określić możliwość stworzenia ilościowej metody klasyfikacji koron zębów dinozaurów z rodziny tyranozaurów, znajdujących w zachodniej części Ameryki Północnej. Obserwacje zębów tkwiących w szczękach pozwoliły zaliczyć zęby tyranozaurów do pięciu typów różniących się kształtem nasady w przekroju poprzecznym i cechami przyśrodkowego piłkowanego grzebienia. Analiza głównych składowych (PCA) ujawniła, że znaczna część zmienności kształtu zębów miała charakter izometryczny, ale niektóre zmienne morfologiczne wykazywały silną allometrię dodatnią. Czynniki niezależne od wielkości okazały się też istotne w wyznaczaniu kształtu zęba, szczególnie po uwzględnieniu w analizie danych o wymiarach ząbków (piłkowań). Chociaż analiza PCA pozwoliła uchwycić istotne czynniki zmienności, wykresy PCA nie ukazują wyraźnych, rozłącznych skupisk odpowiadających zębom poszczególnych taksonów lub kościom, w których rosły. Funkcje klasyfikacji grupowej wyznaczone metodą analizy dyskryminacyjnej, choć nie zawsze skuteczne w oznaczaniu pojedynczych zębów tyranozaurów wszystkich gatunków, pozwalają przypisywać pojedyncze zęby dorosłych przedstawicieli *Albertosaurus*, *Daspletosaurus* i *Gorgosaurus* do poszczególnych kości (przedszczękowej, szczękowej i zębowej) ze statystycznie akceptowalną dokładnością.

Key words: Theropoda, Tyrannosauridae, dentition, classification, quantitative analysis, Cretaceous, North America.

Tanya Samman [tsamman@ucalgary.ca] and Leonard V. Hills [lvhills@ucalgary.ca], Department of Geology & Geophysics, University of Calgary, AB, T2N 1N4 Canada; G. Lawrence Powell [lpowell@ucalgary.ca], Department of Biological Sciences, University of Calgary, AB, T2N 1N4 Canada; Philip J. Currie [Philip.Currie@gov.ab.ca], Royal Tyrrell Museum of Palaeontology, P.O. Box 7500, Drumheller, AB, T0J 0Y0 Canada; present address: [philip.currie@ualberta.ca] Department of Biological Sciences University of Alberta Edmonton, Alberta, T6G 2E9 Canada.

 [Full text \(270.2 kB\)](#)